

מאכל שטיבולו במשקה

מושג תוכן
סעודה

מאכל שנשפך עליו אחד משבעה משקים – יין, דבש, שמן זית, חלב, טל, דם, מים – והוא עדיין לח או רטוב. לפני אכילת מאכל כזה (למשל: תפוח שנשטף במים והוא עדיין רטוב) צריך ליטול ידיים בלי לברך על נטילת ידיים.

נטילת ידיים לסעודה

מושג תוכן
סעודה

הידיים עסקניות ונוגעות במקומות מטונפים. אכילת תרומה בידיים שאינן טהורות פוסלת אותה, ולכן חז"ל תיקנו בזמן המקדש, שיש ליטול ידיים לפני כל סעודה שיש בה לחם, כדי שלא יבואו לאכול תרומה בידיים שאינן טהורות. הנטילה נעשית על ידי עירווי מים על הידיים באמצעות נטלה. תקנה זו קימת גם היום כדי שנתרגל לאכול בטהרה – בזמן שבית המקדש ייבנה.

כח גברא

מושג תוכן
סעודה

פעולה הנעשית מכוחו של האדם [גברא = אדם]. בנטילת ידיים בבוקר ובנטילת ידיים לאכילת לחם – צריך שהנטילה תיעשה על ידי פעולה שבה האדם שופך את המים על הידיים, ואי אפשר ליטול במים הנשפכים מאליהם למשל מצינור שמקלח מים.

נטלה

מושג תוכן
סעודה

על פי ההלכה, כדי שנטילת ידיים לסעודה תהיה כשרה יש צורך בנטילה דווקא מכלי ובכוח גברא. לרוב, הנטלה היא מעין כוס גדולה בעלת שתי ידיות. יש תנאים הלכתיים לכשרות הנטלה.

כְּבִיצָה

מושג בסיס
שיעורים
ומידות
בהלכה

מִדַּת נֶפֶח: שְׁעוֹר
'כְּבִיצָה' עַל פִּי הַהֲלָכָה
הוא 57.6 סָמ"ק
(סְנִימֶטֶר מְעַקָּב).

שְׁעַת הַדָּחֶק

מושג בסיס
נסיבות
בקיום
המצווה

זְמַן שֶׁשָּׁנָה מְאֹד לְקַיֵּם אֶת
הַהֲלָכָה בְּתַקוּנָה וְלִכּוֹן יֵשׁ
תִּקְנוֹת מִיַּחַדוֹת מַחֲז"ל.
לְדַגְמָה: אִם אֵין מַיִם לְנְטִילַת
יָדַיִם בְּמָקוֹם קְרוֹב, מִתִּירִים,
בְּדִיעָבַד' לֶאֱכֹל אֶת הַלֶּחֶם
בְּשָׁהוּא בְּמִפִּית וְכַד'.

חֲצִיצָה

מושג בסיס
מושגים
שונים

הַפְּרָדָה. יֵשׁ הֲלָכוֹת הַדּוֹרְשׁוֹת
מִגָּע יָשִׁיר בֵּין גּוֹף הָאָדָם לְחֶפֶץ
מְסֻסִּים, כְּגוֹן בְּמַצּוֹת נְטִילַת יָדַיִם
הַמַּיִם צְרִיכִים לְגַעַת בְּיָדַיִם
מִמָּשׁ. בְּהֲלָכוֹת אֵלּוּ יֵשׁ לְהַזְהִיר
מִדְּבָרִים הַנִּחָשְׁבִים 'חֲצִיצָה' –
כְּלוּמֹר, שְׁמִפְרִידִים בֵּין גּוֹף
הָאָדָם לְבֵין הַחֶפֶץ, לְמַשָּׁל,
לְכֻלּוֹ בְּיָדַיִם.

דְּבָרִי סוּפְרִים

מושג בסיס
מושגים
שונים

מַצּוֹת וְתַקְנוֹת
שֶׁתִּקְנוּ חֲכָמִים
(דְּרַבְנָן).

לְדַגְמָה: נְטִילַת
יָדַיִם